

Sammenlægning af pastorater

Juridisk Afdeling i Aalborg, Aarhus og Viborg stifter har udarbejdet denne vejledning, der beskriver reglerne for sammenlægning af pastorater og hvilke forhold, menighedsråd skal være særligt opmærksomme på.

Visse steder er der indsat henvisninger (links) til lovgivningen med angivelse af, hvilken bestemmelse i loven, der er relevant. Af hensyn til læsevenligheden, er henvisningerne ikke angivet med andet end paragrafnummer.

Til slut i dokumentet er der en oversigt over det fulde regelsæt, der er henvist til.

Indhold

1. Indledning (§ 1).....	2
2. Pastoratsnavn (§ 1)	2
3. Præstestilling.....	2
4. Fælles menighedsråd (§ 1, stk. 3)	2
5. Præstegårdsudvalg (§ 18)	2
6. Fælles møde (§ 22, stk. 5).....	3
7. Sognebåndsløsere (§ 1)	3
7.1. Frist på 4 uger for meddelelse	3
8. Rette ejer af fast ejendom (§ 21, stk. 1)	3
9. Provenu ved salg af fast ejendom (§§ 21a og 21b).....	4
10. Indtægter fra udlejning, forpagtning m.v. (§ 3, stk. 2).....	4
11. Budget (§ 7a, stk. 4)	4
12. Samarbejdsaftaler (§§ 42a-43c)	5
13. Hvis du vil vide mere	5
14. Hjælp og vejledning	5

1. Indledning ([§ 1](#))

Biskoppen kan beslutte, om et pastorat skal oprettes, ændres eller nedlægges, ligesom biskoppen kan fastsætte pastoratsnavne samt oprette og nedlægge præstestillinger. Dette følger af [cirkulære om oprettelse, ændring og nedlæggelse af pastorater, fastsættelse af pastoratsnavne samt om oprettelse og nedlæggelse af præstestillinger](#).

Før biskoppen opretter, ændrer eller nedlægger et pastorat, vil biskoppen høre de berørte menighedsråd og præster.

2. Pastoratsnavn ([§ 1](#))

Biskoppen fastsætter pastoratsnavnet efter høring af de berørte menighedsråd. I pastorater med flere sogne fastsætter biskoppen, hvilket sogn, der er hovedsognet.

Hvis pastoratsnavnet ikke er en sammenstilling af de berørte sogne, vil biskoppen typisk sende navneforslaget i høring ved Stednavneudvalget, inden biskoppen træffer afgørelse.

3. Præstestilling

Præstestillingerne følger pastoratet. Når et pastorat lægges sammen med et eller flere andre pastorater, vil præsterne dermed dække alle pastoraterne.

Præsterne vil modtage et opdateret ansættelsesbevis fra stiftet.

4. Fælles menighedsråd ([§ 1, stk. 3](#))

En pastoratsændring betyder ikke, at menighedsrådene lægges sammen. Det vil fortsat være op til menighedsrådene at beslutte, om der skal ske en sammenlægning af menighedsrådene.

Se Juridisk Afdelings vejledning om fælles menighedsråd på Juridisk Afdelings hjemmeside ved at klikke [her](#).

5. Præstegårdsudvalg ([§ 18](#))

Er der flere menighedsråd i et pastorat, skal menighedsrådene nedsætte et stående præstegårdsudvalg.

Udvalget skal bestå af et lige stort antal medlemmer fra hvert menighedsråd.

Udvalget fører tilsyn med præsteembedets faste ejendom.

Menighedsrådene skal lave en vedtægt med nærmere regler for udvalgets virksomhed og beføjelser. Er der ikke enighed mellem rådene om vedtægtens indhold, træffes afgørelsen på et fælles møde ved almindeligt stemmeflertal. Hvis der er stemmelighed, afgør biskoppen sagen.

Menighedsrådene kan finde en skabelon til vedtægt på folkekirkensintranet.dk: [Vedtægt for præstegårdsudvalg, flere sogne](#).

6. Fælles møde (§ 22, stk. 5)

Flere menighedsråd i et pastorat skal samles til et fælles møde i flere forskellige situationer.

Deltagerne på fællesmødet udgør ikke et fælles menighedsråd og kan derfor som udgangspunkt ikke træffe beslutning i plenum. Mødet er et forum for fælles debatter, forventningsafstemninger og drøftelser i pastoratet.

Beslutninger om fx køb, salg af fast ejendom m.v. skal fortsat træffes i de enkelte menighedsråd og protokolleres dér. Hvis et flertal af menighedsrådene i pastoratet stemmer for, må beslutningen anses for at være vedtaget, jf. en analogi af menighedsrådslovens § 24, stk. 3.

7. Sognebåndsløsere (§ 1)

Et medlem af folkekirken kan løse sognebånd til sognepræsten for en anden menighed end den, hvortil medlemmet hører.

Bestemmelsen er indsat af teologiske hensyn, så man kan blive betjent af en præst, som har samme teologiske synspunkt som en selv.

Man kan af samme grund ikke løse sognebånd til en præst i det pastorat, man bor, da man allerede kan blive betjent af den præst. Når et folkekirkemedlem har løst sognebånd til en sognepræst, som efter pastoratsændringen også dækker medlemmets bopælssogn, vil sognebåndsløsningen derfor ophøre.

Medlemmet kan dog vælge at udøve valgret og være valgbar i hvilken som helst af menighedsråds-kredsene i det nye pastorat. Dette gælder både ved oprettelse af et nyt flersognspastorat, ændring i et flersognspastorat eller flytning til et flersognspastorat.

7.1. Frist på 4 uger for meddelelse

Sognebåndsløseren skal give besked til en sognepræst i det sogn, hvor valgretten og valgbarheden ønskes udøvet, senest 4 uger efter oprettelsen af eller ændringen i pastoratet.

Hvis meddelelsen ikke gives inden 4 uger, udøver medlemmet sin valgret og valgbarhed i sit bopælssogn.

Der er ikke mulighed for dispensation fra 4-ugers fristen.

8. Rette ejer af fast ejendom (§ 21, stk. 1)

Menighedsrådet i sognet bestyrer kirkens faste ejendom, mens menighedsrådene i pastoratet bestyrer præsteembedets faste ejendomme. Den faste ejendom vil dog formelt set være ejet af enten kirken eller præsteembedet. Præsteembedet svarer til pastoratet.

Rette ejer af folkekirkens ejendomme er dermed

- kirken for så vidt angår kirkebygning, kirkegård, bygning på kirkegården samt bygning uden for kirkegården til brug for kirke/kirkegård, fx sognegård, kirkekontor, mandskabs- og redskabsbygninger.

- præsteembedet for så vidt angår præsteboliger og præstegårdsbrugsjord, fx landbrugsbygninger og -jord.

Hvis præsteembedet eller kirken ikke står som ejer i den elektroniske tingbog, skal det tilrettes i systemet før eller i forbindelse med tinglysning af nye skøder eller servitutter. Ellers risikerer man at få skødet eller servitutten afvist fra tinglysning. En korrekt ejerbetegnelse kan desuden have betydning for forpagtningsaftaler.

Tilretningen i tingbogen kan ske ved at anmelde navneændring til Tinglysningsretten og vedlægge kopi af biskoppens afgørelse om pastoratsændringen. Dokumentet uploades til tinglysnings-systemet, hvorefter ændring af ejerbetegnelsen kan ske.

Menighedsrådene kan finde vejledning om tinglysning her: [Tinglysning - trinvis vejledning](#).

9. Provenu ved salg af fast ejendom (§§ 21a og 21b)

Provenu ved salg af fast ejendom overføres til kirke- og præsteembedekapitalen i de pågældende sogne i pastoratet. Provenuet fordeles som udgangspunkt forholdsmæssigt efter antallet af medlemmer, medmindre andet er aftalt.

Kirke- og præsteembedekapitalen administreres i dagligdagen af stiftet.

10. Indtægter fra udlejning, forpagtning m.v. (§ 3, stk. 2)

Renter, udbytte m.v. af kirkens kapitaler samt leje- og driftsindtægter for præsteembedets faste ejendomme, fx boligbidrag fra sognepræsten, indgår som udgangspunkt i kirkekassen.

I kirkekassens regnskab vil indtægterne fremgå som en særskilt post, som præstegårdsudvalget/menighedsrådene i fællesskab på fællesmøde kan disponere over. Det pågældende menighedsråd kan således ikke egenhændigt råde over beløbet.

Indtægter fra forpagtningsaftaler og anden jordbrug, fx fredet skov, udleje til fårehyrde eller andet, indgår i kirkekassen, men det pågældende menighedsråd, som har indgået aftalen, kan disponere over beløbet.

11. Budget (§ 7a, stk. 4)

Menighedsråd, der er fælles om præsteembedets faste ejendomme, fastsætter et budget for disse.

Budgettet skal fastsættes inden for driftsrammen, samt anlægsbevillinger og projektbevillinger, som provstiudvalget har fastsat.

Beslutning om budgettet træffes på fællesmøde ved stemmeflertal. Forud for fællesmødet indhentes en udtalelse fra præstegårdsudvalget.

Budgettet disponeres af det menighedsråd, som administrerer budgettet på vegne af præstegårdsudvalget.

12. Samarbejdsaftaler (§§ 42a-43c)

Menighedsrådsloven rummer flere muligheder for, at to eller flere menighedsråd kan indgå aftale om samarbejde om løsning af forskellige opgaver. Der er også mulighed for at samarbejde med provstiet.

På folkekirkensintranet.dk findes der vejledningsmateriale vedrørende de mange samarbejdsmuligheder – ligesom der findes overblik over regler og krav til samarbejder.

Visse samarbejder forudsætter, at det der oprettes en samarbejdsaftale:

Aftalen skal indeholde oplysninger om:

- hvilke menighedsråd der deltager i samarbejdet
- hvad samarbejdet vedrører
- finansieringen af samarbejdet
- tilsyn
- vilkår for andre menighedsråds optagelse i samarbejdet
- hvorledes der træffes afgørelse ved uenighed om aftalens fortolkning
- vilkår for ophævelse af samarbejdet og om, hvor aftalen er offentliggjort
- hvorfra aftalen kan rekvireres.

Når samarbejdet vedrører enkeltstående aktiviteter, og når den eventuelle fælles udgift afregnes umiddelbart og afholdes forholdsmæssigt af de deltagende menighedsråds kirkekasser, kan menighedsrådene undlade at udarbejde en aftale.

Hvis samarbejdet kræver dispensation fra den kirkelige lovgivning, skal aftalen godkendes af Kirkeministeriet og offentliggøres på [Kirkeministeriets hjemmeside](http://kirkeministeriets hjemmeside). Hvis aftalen ikke kræver dispensation, offentliggøres den på stifternes hjemmeside. Se [Aalborg Stifts](http://aalborgstift.dk), [Aarhus Stifts](http://aarhusstift.dk) eller [Viborg Stifts](http://viborgstift.dk) hjemmeside om samarbejdsaftaler.

13. Hvis du vil vide mere

Liste over lovgivning, der er henvist til:

[Lovbekendtgørelse nr. 1299 af 11. august 2023 om menighedsråd](#)

[Lovbekendtgørelse nr. 424 af 19. april 2023 om folkekirkens økonomi med senere ændringer](#)

[Bekendtgørelse nr. 1185 af 4. august 2020 om valgret og valgbarhed ved flytning mellem menighedsråds kredse i et pastorat og ved oprettelse af nye flersognspastorater, flytning til flersognspastorater eller ændringer i flersognspastorater](#)

[Cirkulære nr. 9894 af 23. oktober 2006 om oprettelse, ændring og nedlæggelse af pastorater, fastsættelse af pastoratsnavne samt oprettelse og nedlæggelse af præstestillinger](#)

14. Hjælp og vejledning

Har menighedsrådet eller provstiudvalget brug for hjælp og vejledning, er der mulighed for at kontakte det lokale stift:

Aalborg Stift
Thulebakken 1
9000 Aalborg
Telefon: 98 18 80 88

E-mail: kmaal@km.dk

Aarhus Stift
Dalgas Avenue 46
8000 Aarhus C
Telefon: 86 14 51 00

E-mail: kmaar@km.dk

Viborg Stift
Domkirkestræde 1
8800 Viborg
Telefon: 86 62 09 11

E-mail: kmvib@km.dk